

Mitä tehdä, jos lapsi ei halua lähteä kouluun?

Piia Karjalainen

Kehittämispäällikkö, FT, KM

 itla

Mistä puhutaan?

- 1) Koulukieltäytyminen (school refusal)
- 2) Pinnaaminen / lintsaminen (truancy)
- 3) Ensisijaisesti huoltajalähtöinen poissaolo (school withdrawal)
- 4) Ensisijaisesti koululähtöinen poissaolo (school exclusion)

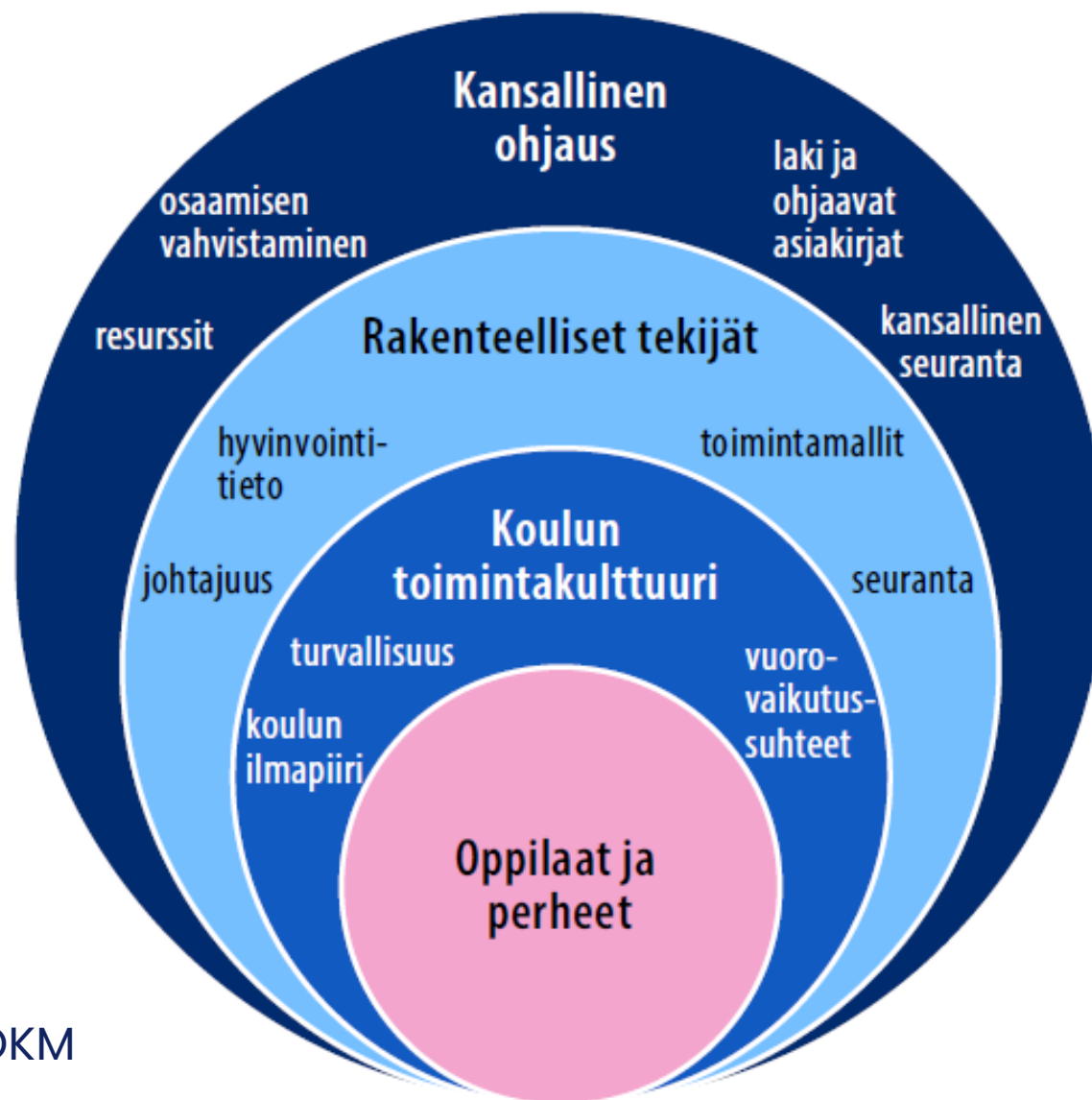
Mistä puhutaan?

Mitä ilmiöstä tiedetään?

- Tietoa hieman huonosti saatavilla valtakunnan tasolla
- Kouluterveyskysely: 2017–2023, 4% (8.–9. lk pojat ja tytöt)
- PISA-tutkimus: (2018) 13 % 15-vuotiaista luvatta koulusta pois vähintään kerran kokonaisen koulupäivän tutkimusta edeltäneen kahden viikon aikana
- VIP-verkoston kartoitus:
 - Vähintään n. 4 000 sellaista yläkoulun oppilasta, joiden poissaolot aiheuttavat niin suuria ongelmia heidän koulunkäynnilleen, että koulun on ryhdyttävä toimenpiteisiin
 - Runsaasti koulusta poissaolevien oppilaiden määrä on n. 2–3 prosenttia ikäluokasta, mikä vastaa kansainvälisten selvitysten tasoa

Poissaolojen moninaiset syyt

Mitä ilmiöstä tiedetään? *Taustatekijöitä*

- Taustatekijöitä tunnistettu yli 60
- Koulutekijöihin kuuluvat esimerkiksi:
 - huono kouluilmapiiri
 - vertaissuhteisiin liittyvät ongelmat
 - kiusaaminen ja ulkopuolelle jääminen
 - huonot oppilas-opettajasuhteet
 - ajan viettäminen muiden luvattomasti koulusta poissa olevien vertaisen kanssa

Mitä ilmiöstä tiedetään?

Altistavia tekijöitä

- Muutokset tai haastavat tilanteet oppilaan lähipiirissä tai kouluympäristössä tai oppilaan voinnissa esim.
 - trauma tai läheisen vakava sairastuminen tai kuolema
 - muutokset perhetilanteessa ja esimerkiksi oppilaan sijoittaminen oman kodin ulkopuolelle
 - koulun vaihdokset ja nivelvaiheet
 - katkokset arkirutiiniin sairastumisen tai loman vuoksi

Mitä voidaan tehdä?

KOULU

itla

Poissaolojen seuranta

- Oppilaiden turvallisuus
- Riskitekijöiden ja suojaavien tekijöiden tunnistaminen
- Systemaattinen koulun kehittämistyö
- Resurssitarpeiden tunnistaminen
- Huoltajien osallistaminen

OPETTAJA

Opettaja seuraa säännöllisesti oppilaan poissaoloja ja on yhteydessä huoltajaan. Opiskeluhuollon konsultointi matalalla kynnyksellä.

Oppilastasoinen poissaolotieto

- Kokonaispoissaolomäärä ja poissaolotyypit
- Ajanjakso, jolta poissaolot ovat
- Poissaolojen esiintyvyys, esim. tietty päivä/oppitunti
- Myöhästymiset (poissaolojen esimerkit)
- Muut tuntimerkinnät
- Arvosanojen kehitys
- Kirjatut tukitoimet ja oppimisen tuki

KOULUKOHTAINEN YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA OPETTAJAKOKOUKSET

Koululäsnäoloa seurataan monialaisena yhteistyönä koulukohtaisissa yhteisöllisen opiskeluhuollon ryhmissä säännöllisesti.

Koulu, luokka-aste, luokkatasoinen poissaolotieto

- Ei yksittäisen oppilaan tilanteen tarkastelua
- tietoa oppilaiden kouluun kiinnittymisen- ja läsnäolon kokonaistilanteesta
- Monialaisen, yhteisöllisen työskentelyn kohdentaminen koulu- ja luokkakohtaisten tarpeiden mukaan.
- Erityistä huomiota kiinnitetään ilmiöihin sekä esim. yksittäisen luokan kokonaistilanteeseen jatkuvan ryhmäytämisen näkökulmasta.

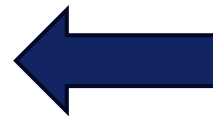

KUNTAKOHTAINEN OPISKELUHUOLLON OHJAUSRYHMÄ

Kuntakohtainen ohjausryhmä seuraa osaltaan koulujen poissaoloja säännöllisesti koko kunnan tasolla. Pienin yksikkö, jolla vertailua tehdään mahdollisesti suhteessa toisiin kuntiin, on kuntatasoinen poissaolotieto.

Kuntatasoinen poissaolotieto

- Tarkastelu kunnan sisällä pienempinä aluekokonaisuuksina, esim. samalla alueella sijaitsevien koulujen osalta.
- Koulutasoinen poissaolotiedon tarkastelu osana muuta lasten ja nuorten hyvinvointia koskevaa tietoa.
- Alueelliset erot ja trendit ennaltaehkäisevien ja kohdennettujen tukitoimenpiteiden suunnittelemiseksi.
- Resurssipohdinta mahdollinen positiivisen diskriminaation näkökulmasta: hyvinvoinnin indikaattorit kertovat kunnan sisällä alueellisista ja koulukohtaisista tarpeista.

SIVISTYSJOHDON JOHTAMAT REHTORIKOKOUKSET

Koulutasoista poissaolotietoa tarkastellaan säännöllisesti kunnan rehtorikokouksissa. Rehtorikokouksia johtaa sivistysjohtoon edustaja.

Koulutasoinen poissaolotieto

- Koulujen välinen vertailu ja yksittäisen koulun poissaolotietojen vertailu esim. suhteessa alueelliseen keskiarvotietoon.
- Erilaisten kouluun kiinnittymistä tukevien käytänteiden ja poissaolojen ennaltaehkäisyyn ja vähentämiseen liittyvien tavoitteenasetteluiden jakaminen kunnan rehtoreiden kesken.
- Rehtoreiden tiedolla johtamisen strateginen ohjaus yhdenmukaisella tavalla.

”Naantalin malli”

Läsnäolon tukeminen ja poissaoloihin puuttuminen

Vahvat toimet
(poissaoloja 20 %)

Kohdennetut toimet
(poissaoloja 5/10% – 20%)

Ennakoivat toimet

Ennakoivat toimet = yhteisöllinen opiskeluhuolto

- Vahvistetaan läsnäoloa tukevaa koulun toimintakulttuuria, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
- Tuetaan ja arvostetaan hyviä oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita.
- Vahvistetaan hyvää vuorovaikutusta ja yhteistyötä kodin kanssa.
- Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja.
- Huomioidaan ja poistetaan yleisimmät osallistumisen esteet.
- Taataan turvallinen oppimisympäristö ja ehkäistään kiusaamista.
- Ymmärretään poissaolojen merkitys oppimisen ja hyvinvoinnin riskitekijänä.
- Seurataan poissaoloja suunnitelmallisesti yksilö- ja ryhmätasolla

Kohdennetut toimet = yksilökohtainen opiskeluhuolto

Poissaoloja 5/10% – 20% poissaoloja

- Yhteisöllisten toimien vahvistaminen
- Pedagogisten tukitoimien tarkistaminen
- Ohjaus opiskeluhuoltopalveluihin
- Monialaisen yhteistyön käynnistäminen
 - Selvitetään poissaolojen taustasyitä
 - Tarkastetaan oppimisen tuen taso ja toimenpiteet
 - Tarkistetaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuki

Vahvat toimet = yksilökohtainen opiskeluhuolto

Poissaoloja 20%

- Vahvistetaan yksilökohtaista tukea ja hoitoa.
- Mahdollistetaan joustavat opetusjärjestelyt ja riittävä pedagoginen tuki.
- Sovitaan kodin, koulun ja koulun ulkopuolisten toimijoiden koordinoidusta yhteistyöstä

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

- Määräaikaiset terveystarkastukset (opettajan lomake!)
- Terveystarkastajan kanssa pohdinnat psyykkisten ja fyysisten oireiden syistä
- Kuraattorin kanssa käydyt keskustelut esim. kaverisuhteista, ristiriitatilanteista, kiusaamisesta
- Psykologin tuella etsitään keinoja pärjätä ahdistusoireiden tai oppimispuelmien kanssa

Taustasyiden selvittäminen

- Kuuntele – kysy, älä oletta tai ratkaise oppilaan puolesta
- Hyvin suunniteltu (koulussa selkeä prosessi!)
- Riittävä ajan varaaminen
- Tiedon kerääminen mahdollisimman monelta
- Useamman kuin yhden kartoitusvälineen käyttö
 - Fyysinen terveys (myös aiemmat terveystiedot: päiväkotia, koulu)
 - Oppimisen kartoitus
 - Vertaissuhteet
 - Strukturoitu / semi-strukturoitu haastattelu
 - Kyselylomakkeet
 - Strukturoimattomat menetelmät (esim. tunnemittari, muut kuvaavusteiset menetelmät), oppilaan päiväkirja

Strukturoidut kyselylomakkeet

- Koulupoissaolokysely (School Refusal Assessment Scale-Revised, SRAS-R)
- Koulupoissaolojen oireet ja syyt (Inventory of School Attendance Problems, ISAP)
- Screen for child anxiety related emotional disorders (SCARED)
- Näistä olemassa myös huoltajien versio
- Huoltajille myös Koulupoissaolojen tarkistuslista (School Non-Attendance Checklist, SNACK)

**Tiivis yhteistyö
kodin kanssa
tärkeää!**

Kodin ja koulun yhteistyö

- Koulun tulisi mahdollistaa huoltajien matalan kynnyksen yhteydenotot
- Luottamuksen rakentaminen koulun ja kodin välillä tärkeää (informointi, osallistaminen)
- Poissaolojen seuranta ja tuen käytänteet ("puuttumisen toimintamalli") tulisi olla huoltajilla tiedossa -> luominen uskoa siihen, että koulussa on keinoja asian ratkaisemiseksi ja apua on saatavilla

KouluKunnossa

Poissaoloihin puuttumisen malli

Selkoversio

POISSAOLOIHIN PUUTTUMISEN MALLI

Tavoitteena oppilaan oppimisen,
kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen

Pol266, OPS 4.2., 5.1. ja 5.6.

TARKASTELEAAN
NELJÄNNES-
VUOSITTAIN

**VARHAINEN
PUUTTUMINEN**
(Kohdennetut toimet)
12 viikon tarkastelujaksolla

30-50h alakoulu
40-70h yläkoulu

Mitä
kuuluu?

PUHEEKSIOTTO

**JATKUVA KOULUUN
KIINNITTÄMISEN TUKEMINEN
& POISSAOLOJEN EHKÄISEMINEN**

Kaikki aikuiset ovat vastuussa siitä, että:

- Oppilas kohdetaan yksilönä ja tulee kuulluksi sekä nähtyksi.
- Vahvistetaan myönteistä ja välittävää ilmapiiriä.
- Edistetään oppilaan osallisuuden, turvallisuuden sekä yhteisön kuulumisen tunnetta.
- Harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja monipuolisesti eri arjen tilanteissa.
- Rakennetaan luottamuksellista ja tiivistä yhteyttä kotiin ja koulun välillä.
- Kiinnitetään jatkuvasti huomiota vertaisuhteiden ja ryhmän vuorovaikutuksen tukemiseen sekä jatkuvan ryhmäytymisen (hoidetaan nivelvaiheissa) sekä puututaan häiriintä- ja kuusamistilanteisiin systemaattisesti.
- Ymmärretään läsnäolon merkitys oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta sekä poissaolojen merkitys riskitekijänä.
- Läsnäoloa tuetaan pedagogisin keinoin.

Tukimateriaalia: koulukunnossa.fi/lasnaolomalli

Espoo, Hanka, Inho, Karkkila, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Siuntio, Raasepori ja Vihti

Oppilaan
äänen ja
kokemuksen
kuuleminen

**VAHVAT TOIMET
& TUKI**
12 viikon tarkastelujaksolla

50-70h alakoulu
70-90h yläkoulu

20%

JOS POISSAOLOT
JATKUVAT...

Koulun
aikuisen
positiiviset
reaktiot, kun
oppilas tulee
kouluun

- Tilannekuvan pohjalta täsmennetään tavoitteet sekä jatketaan roolit tukitoimien toteuttamisella.
- Perustetaan tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen pohjalta.
- Sovitaan koulun vastuhenkilö oppilaan asioissa.
- Opettaja yhteistyössä erityisopettajan kanssa varmistaa oppimisen tuen riittävyyden (tuen ponnaj).
- Harkitaan sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojelun tukemisen tekemistä.
- Sovitaan yhteydenpidosta vastuhenkilön, huoltajan ja yhteyshenkilön välillä sekä seurantaohjelman ajankohista.
- Tuki suunnitellaan ja toteutetaan aina oppilasta ja huoltajaa kuunnellen sekä perhettä tuken.
- Tuen suunnitelma ja toteutus dokumentoidaan.

- Vastuhenkilö varmistaa, että poissaolojen taustat on selvitetty ja tilanteesta on yhteinen ymmärtäminen.
- Koulun paluuta tuetaan suunnitelmallisesti.
- Koulun tukitoimia käytetään monipuolisesti ja pitkäjänteisesti.
- Vastuhenkilö on tiivistä yhteydessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.
- Yhteistä pidetään myös suoraan oppilaaseen.
- Vastuhenkilö yhteistyössä perheen kanssa tekee tarvittaessa sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojelun tukemisen perheen tarvittaman tuen saamiseksi.
- Monitoimijasta yhteyshenkilöä vahvistetaan ja täsmennetään rooleja sekä vastuita.
- Mahdollistetaan joustavat opetusjärjestelyt.
- Vastuhenkilö seuraa tilannetta aktiivisesti.

- Luokanopettaja/-valvoja on yhteydessä kotiin ja kutsuu harkinnan mukaan kodin oppilaan, huoltajan ja ne toimijat, jotka arvioidaan tarpeelliseksi.
- Opettaja varmistaa, että poissaolojen taustat on selvitetty ja selvityksen pohjalta koostetaan tilannekuva.
- Opettaja selvittää oppilaan olemassa olevat hoito- tai tukikontaktit ja kutsuu heidät tarvittaessa mukaan.
- Opettaja konsultoi tarvittaessa esim. opiskeluhoitoa tai perhepalveluita.
- Opettaja konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa oppimisen tuen riittävyydestä.
- Tilannekuvan pohjalta kirjataan yhdessä perheen kanssa suunnitelma, joka sisältää tavoitteet, konkreettiset koulun ja kodin tukitoimet sekä miten tilannetta seurataan.

- Luokanopettaja/-valvoja keskustelee oppilaan kanssa.
- Opettaja on tarvittaessa yhteydessä huoltajan ja selvittää mahdollista tuen tarvetta.
- Koulun toimijat ja huoltajat tukevat yhdessä oppilaan koulun kiinnittymistä sekä sujuvaa koulunkäyntiä.
- Luvattomien/selvittämättömien poissaoloihin tulee puuttua välittömästi.

PUUTU
POISSA-
OLOIHIN
VARHAIN

Koulupoissaolojen ennaltaehkäisy ja koulun kiinnittämisen tukemiseen ovat kirjalliset poissaoloihin puuttumisen malli. Poissaoloihin tulee puuttua varhain. Tutkitun tiedon mukaan riskitekijät kasvavat 10% poissaolon jälkeen.

Oppilaiden poissaoloja seurataan systemaattisesti ja jatkuvasti. Opettaja merkitsee poissaolot seurantajärjestelmään (esim. Wimala) ja seuraa poissaolojen kertymistä.

Poissaolojen seurannassa ja puuttumisen mallissa tulee liittää huoltaja ja oppilas. Poissaoloja tarkastellaan aina kokonaisuutena. Kaikki poissaolot tulee huomioida (selvitetyt, terveydellinen syy, ennalta enotut ja luvattomat).

Jokainen verkoston toimija tekee omat kirjalliset toimintansa lähtien lähtien mukaisesti. Pedagogiset tukitoimet kirjataan oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin.

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetuksen osallisuuden oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. (Pol. 266)

Koulun toimijalla on velvollisuus ohjata opiskeluhoitoa poissaoloihin (OPHL 19)

Suomessa valtakunnallisesti asuvat lapset ovat opiskeluhoitoa. Huoltajalla on kirjallisen velvollisuus varmistaa, että huoltajan oppivelvollisuus tulee suoritettua (Oppivelvollisuuslaki 25 § 98)

Viranomaisella on velvollisuus tehdä sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojelun tukemista (SHL 35 § 156 255)

Kieliversiot:
albania, arabia,
dari, englanti,
nepali, somali,
thai, turkki,
ukraina, venäjä
ja viro.

Koulukunnossa.fi

TUKIMATERIAALIT:

- Varhainen puuttuminen koulupoissaoloihin. Opas opettajille.
- Koulupoissaolot – tunnista ensimerkit, puutu varhain. Opas huoltajalle.
- Millä fiiliksellä menet kouluun? Tietoa nuorille koulupoissaoloista.
- Miksi lapsi tai nuori on poissa koulusta? Opas kartoitukseen.
- Miksi lapsi tai nuori on poissa koulusta? Haastattelukysymykset ja kyselyt englanniksi.

Kodin ja koulun yhteistyö

- Juurisyyt ovat hyvin yksilöllisiä ja henkilökohtaisia –> hienotunteisuus
- Keskustelu oppilaan huoltajien kanssa on tärkeä osa poissaolojen selvittelyä.
 - Mitä oppilaalle kuuluu, miten arki sujuu? (mieliala ja käyttäytyminen, vapaa-aika, läksyt, vuorokausirytm, syöminen, pelaaminen)
 - Kuinka paljon on poissaolojen ja myöhästelyjä?
 - Onko koulussa jotakin sellaista, jolla voisi olla merkitystä oppilaan voinnille ja joka tulisi huomioida toiminnassa? Esimerkiksi kiusaaminen, opetusryhmän levottomuus, vaihtuvat sijaiset, ilmapiiri.
 - Entä vapaa-ajalla tai kotona?
 - Onko huoltajalla huoli? Entä sinulla?
 - Onko perheellä jo olemassa kontakti muihin tahoihin?

Mitä voidaan tehdä?

KOTI

itla

Huoltajien keinot

- Keskustele lapsesi / nuoresi kanssa usein ja kysy kuulumisia
- Kiinnitä huomiota varoitusmerkkeihin
- Pyydä apua ajoissa → varhainen yhteydenotto kouluun (tai muuhun tahoon, kuten perheneuvola, lastensuojelun avohuolto, lasten- tai nuorisopsykiatria)
- Ole avun hakemisessa ”läpinäkyvä”, kerro lapselle / nuorelle tai tehkää se yhdessä

Varhaiset varoitusmerkit

Fyysisten oireiden
valittaminen ja
oireiden katoaminen,
kun saa luvan jäädä
kotiin

Ahdistuneisuus- ja
paniikkioireet

Jatkuva valitus tai
vastustus kouluun
menemisestä

Lisääntyneet
käynnit
kouluterveydenhoi-
tajan luona

Lisääntyneet
psykosomaattiset
oireet

Luvattomat
poissalot

Toistuvat
myöhästelyt

Jatkuva huoli
vanhemmista
koulupäivän
aikana

shutterstock.com • 703728271

Aamuhanka-
luudet kotona

Oppilaan
kokemus, ettei
opettaja ole
kiinnostunut

Heikko
opettaja-
oppilassuhde

Yksinäisyys,
kiusaaminen

Oppimisen
haasteet

Toistuvasti
huonojen
koulukokemus-
ten kertominen

Huoltajien keinot

- Puhu koulusta myönteisesti
- Pidä koulunkäyntiä tärkeänä
- Rohkaise koulunkäyntiin (lempeä lujuus)
- Älä kuittaa luvalliseksi sellaista poissaoloa, jonka syystä et ole varma.
- Älä valehtele lapsen / nuoren puolesta.
- Luo luottamusta siihen, että ongelmat ovat ratkottavissa.
- Vaikka aamulla olisi vaikeaa, kouluun voi mennä myöhässä tai sovitusti jollekin tietylle oppitunnille (jos näin sovittu koulun kanssa)
- Ylläpidä säännöllisiä arkirutiineja (nukkumaan meno, puhelimen käyttö)
- Tue lasta koulunkäynnissä (läksyt ja kokeet)

Huoltajien keinot

- Tue kouluun menemistä (saata / vie kouluun, jos mahdollista, jonkun aikaa)
- Vaikka lapsi tai nuori ei menisikään kouluun, pidä silti kiinni arkirytmistä ja rutiineista: herätys aamulla, ruokailuajat, koulutehtävien ja läksyjen teko päivän aikana.
- Tunnista kotiin jäämistä edesauttavia palkintoja ja pyri vähentämään niitä. (Saako lapsi tai nuori nukkua pidempään tai saako / voiko pelata? Saako hän vanhemman täyden huomion?)
- Palkitse kouluun menemisestä ja myös yrityksistä mennä (jos tilanne todella vaikea)
- Ole johdonmukainen ja systemaattinen, jos palkitset.
- **Älä luovuta!** Mitä enemmän kouluunlähdön onnistumisia tulee, sitä helpommaksi se muodostuu.

Hyvinvoiva mieli oppii – oppiva mieli voi hyvin - käsikirjan julkaisuwebinaari

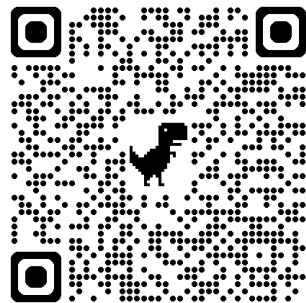
Miten oppilaiden mielenterveyttä voi edistää ja tukea koulussa? Itla julkaisee marraskuussa upouuden käsikirjan, joka tarjoaa askeleet oppilaiden mielenterveyden edistämiseen koko koulu yhteisön voimin. Tervetuloa kuulolle!

Kasvun tuki

To 20.11.2025

Klo 14.00–15.00

Webinaari

Tulevaisuuden varhaiskasvatus ja koulu lasten ja nuorten mielenterveyttä edistämässä

Kuinka vuorovaikutusta, osallisuutta ja mielenterveystaitoja vahvistamalla voimme tukea lasten ja nuorten hyvinvointia oppimisympäristöissä sekä mielenterveyttä edistävää toimintakulttuuria koulu yhteisössä?

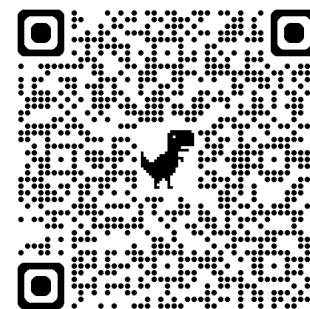
Kasvun tuki

YOUNG-ohjelma

24.11.2025

10.00–12.00

Siltasaarenkatu 8-10, 00530 Helsinki ja verkossa

Lähteet:

- Alanko, K., Söderberg, P., Lagerström, M., Laakso, M. J., & Junttila, N. (2024). The Association Between Social Outsiderhood and School Absence is Mediated by Internalizing Symptoms.
- Alanko, K., Melander, K., Ranta, K., Engblom, J., & Kosola, S. (2025). Time trends in adolescent school absences and associated bullying involvement between 2000 and 2019: a nationwide study. *Child Psychiatry & Human Development*, 56(3), 640-647.
- Alanko, K., Kuhlberg, L., & Lagerström, M. (2024). Factors associated with school engagement changes during the COVID-19 pandemic among Finnish middle school students. *European Journal of Psychology Open*.
- Allen, C. W., Diamond-Myrsten, S., & Rollins, L. K. (2018). School absenteeism in children and adolescents. *American family physician*, 98(12), 738-744. <https://www.aafp.org/pubs/afp/issues/2018/1215/p738.html>
- Gubbels, J., van der Put, C. E., & Assink, M. (2019). Risk factors for school absenteeism and dropout: A meta-analytic review. *Journal of youth and adolescence*, 48(9), 1637-1667. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10964-019-01072-5>
- Havik, T., & Ingul, J. M. (2021, September). How to understand school refusal. In *Frontiers in Education* (Vol. 6, p. 715177). Frontiers Media SA. <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2021.715177/full>
- Heyne, D., Gren-Landell, M., Melvin, G., & Gentle-Genitty, C. (2019). School refusal: Epidemiology and management. *Current Psychiatry Reports*, 21(8), 1–10.
- Klem, A. M., & Connell, J. P. (2004). Relationships matter: Linking teacher support to student engagement and achievement. *Journal of School Health*, 74(7), 262–273.
- Kosola, S., Kullberg, M., Melander, K., Engblom, J., Ranta, K., & Alanko, K. (2024). Associations of excessive internet use, sleep duration and physical activity with school absences: a cross-sectional, population-based study of adolescents in years 8 and 9. *Archives of disease in childhood*, 109(7), 570-575.

Lähteet:

- Langenskiöld, J. (2022). Maltreatment, Internalizing symptoms and Their Association with School Attendance Problems in Finnish Youth.
- Melander, K., Kortteisto, T., Hermanson, E., Kaltiala, R., Mäki-Kokkila, K., Kaila, M., & Kosola, S. (2022). The perceptions of different professionals on school absenteeism and the role of school health care: A focus group study conducted in Finland. PLoS One, 17(2), e0264259.
- Määttä, S., Pelkonen, J., Lehtisare, S. & Määttä, M. 2020. Kouluakäymättömyys Suomessa. Vaativan erityisen tuen VIP-verkoston tilannekartoitus. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2020:9.
- Pelkonen, J., Kiuru, N., & Virtanen, T. 2022. Miksi yläkoululainen on poissa koulusta?: integroiva kirjallisuuskatsaus koulupoissaolotyyppeihin liittyvistä yksilö- ja ympäristötekijöistä. Kasvatus, 53(3), 287–303.
- Perälä, M-L., Hietanen-Peltola, M., Halme, N., Kanste, O.; Pelkonen, M., Peltonen, H., Huurre, T., Pihkala, J. & Heiliö, P-L. 2015. Monialainen opiskeluhoito ja sen johtaminen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Opas 36.
- Ulmanen, S. 2017. Miten kiinnittyä kouluun? Oppilaiden näkökulma koulutyöhön kiinnittymisen haasteisiin. Acta Universitatis Tamperensis 2289. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Virtanen, T. 2016. Student engagement in Finnish lower secondary school. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social research 562. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6783-3>.
- Virtanen, T. 2017. Näkökulmia oppilaan kouluun kiinnittymiseen. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti: NMI-bulletin, 27(2), 4–13. <http://bulletin.nmi.fi/article/vaitoskirja-student-engagement-in-finnish-lower-secondary-school-2/>.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). Kouluyhteisöjen merkitys mielenterveyden edistämisessä.
- Sergejeff, J. (2023). Yhteisellä koulutiellä: Käsikirja perusopetuksen oppilaiden läsnäolon tukemiseen ja poissaolojen vähentämiseen. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165025/OKM_2023_27.pdf

**Kiitos
tarkkaavuudes-
tanne!**

piia.karjalainen@itla.fi

(Ei sidonnaisuuksia)